

Warszawa, dnia 5 listopada 2002 r.

Informacja

na temat art. 5 projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (druk nr 976)

Intencją projektodawcy jest wprowadzenie, w rozliczeniach z tytułu podatku VAT oraz podatku akcyzowego, nowej klasyfikacji statystycznej (PKWiU oraz PKOB). W tym celu dokonano odpowiedniej nowelizacji załączników do ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym dokonując przełożenia obowiązującej nomenklatury statystycznej na nową.

Wprowadzenie nowej nomenklatury statystycznej w rozliczeniach z tytułu podatku VAT oraz podatku akcyzowego należy traktować jako zmianę o charakterze jak najbardziej pozytywnym, gdyż kończy ona okres stosowania w polskim systemie prawnym funkcjonujących od 1 lipca 1997 r. dwóch różnych klasyfikacji statystycznych na oznaczenie tych samych towarów, usług i obiektów budowlanych.

Należy podkreślić, że projektodawca starał się możliwie jak najwierniej przełożyć stare klasyfikacje statystyczne na nowe zachowując przy tym obowiązujące stawki podatkowe i zwolnienia od podatku. Jest jednak możliwa sytuacja, w której na skutek tego przełożenia doszło do zmiany wysokości opodatkowania.

W tym celu do projektu ustawy wprowadza się przepis zawieszający stosowanie, na czas nieokreślony, ewentualnych zmian stawek podatkowych lub zwolnień od podatku wynikających z wprowadzenia nowej nomenklatury

statystycznej. Może prowadzić to do sytuacji, w której w rozliczeniach z tytułu podatku VAT (odnośnie stosowania stawek podatkowych) należy jednocześnie stosować załączniki do ustawy w nowym brzmieniu i częściowo w starym.

Przepis art. 5 ma więc charakter przepisu przejściowego, który zapewne w przyszłości zostanie uchylony lub też przestanie obowiązywać na skutek upływu czasu wskazanego w później uchwalonych przepisach albo wyczerpie się praktyczna możliwość jego stosowania.

Jest oczywiste, że taki stan – ze względu na zasadę jasności i pewności prawa, wynikające z niej poczucie bezpieczeństwa prawnego dla wszystkich uczestników obrotu prawnego oraz wymóg jego rozumienia przez podatnika – nie może trwać zbyt długo. W chwili wejścia opiniowanej ustawy w życie nowy stan prawny może być przez podatników zrozumiały, ale z upływem czasu przestanie on być jasny, zwłaszcza dla nowych podatników.

Opiniowana sytuacja nie wpływa na rozwinięcie wśród podatników poczucia pewności prawa i zaufania do państwa i stanowionego przez niego prawa. Podatnik jest bowiem świadomy, że zostały wprowadzone nowe klasyfikacje statystyczne, które mogą prowadzić do zmiany stawek podatkowych lub zwolnień od podatku, a stosowanie dotychczasowych stawek lub zwolnień ma charakter tymczasowy. Podatnik nie wie, jak długo taki stan może trwać, co może wpływać na kierunek podejmowanych przez niego różnych działań gospodarczych.

Można założyć, że w przyszłości nastąpi moment, w którym będzie trzeba definitywnie zrezygnować ze stosowania starych załączników do ustawy (a tym samym i ze starych stawek i zwolnień) i zdecydować się na faktyczne stosowanie w stosunku do niektórych towarów i usług nowych stawek lub zmianę opodatkowania niektórych towarów i usług w celu powrotu w nowych załącznikach do starych stawek.

Z powyższego wynika, że o ile nie kwestionuje się wprowadzania przepisu przejściowego, to wskazane byłoby określenie długości jego obowiązywania, np. przez okres roku lub dwóch lat, który pozwoli na zidentyfikowanie ewentualnych zmian opodatkowania wynikłych z przełożenia starych klasyfikacji statystycznych na nowe i dokonania – w razie potrzeby – odpowiedniej nowelizacji ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym.

Sytuacja regulowana przez art. 5 projektu ustawy spowoduje także duże trudności w stosowaniu prawa przez administrację podatkową. Oznacza to bowiem, że organy podatkowe muszą w praktyce znać i stosować, przez okres w tej chwili nieokreślony, w rozliczeniach z tytułu podatku VAT oraz podatku akcyzowego, zarówno stare jak i nowe klasyfikacje statystyczne.

W tym projektowanym kontekście prawnym należy jednak zdecydowanie wykluczyć możliwość swobodnego interpretowania tej sytuacji przez organy podatkowe. Art. 5 ma zagwarantować podatnikom, że po dniu 31 grudnia 2002 r. utrzymane zostają („do odwołania”) obowiązujące w tym dniu stawki, pomimo obowiązywania w tym zakresie od dnia 1 stycznia 2003 r. PKWiU i PKOB oraz wynikających z tego konsekwencji. Ponadto art. 4 projektu ustawy ma na celu zagwarantowanie podatnikom, że także inne zmiany w klasyfikacjach statystycznych dokonane na podstawie przepisów o statystyce publicznej, które nastąpią po dniu wejścia opiniowanej ustawy w życie, nie spowodują zmian w wysokości opodatkowania podatkiem VAT i podatkiem akcyzowym.

Sporządził: Dariusz Głuszkiewicz